

Fylkesmannen i Agder

**Forslag til vern av fem naturreservater
Botnfjellet, Heptedalen, Kvernhusmarka,
Ubergfjellet og utvidelse av Vardeheia
naturreservater**

**Bygland, Kristiansand, Risør, Vegårshei og
Åmli kommuner**

Agder fylke

**Utkast til verneplan for skog
Høringsutgave mars 2021**

Innholdsfortegnelse

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	3
Planstatus	4
Verneform	4
Hva medfører vernet	4
Verneforskrift og restriksjonsnivå	5
Generelle kommentarer til verneforskriften	5
Inngrep	5
Planteliv	5
Dyreliv	6
Friluftsliv	6
Motorferdsel	6
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	7
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	7
Økonomisk erstatning	7
Verneprosessen	8
Oppstart av verneprosess	8
Endringer etter oppstartsmelding	8
Sammendrag av innkomne innspill	8
Statsforvalterens kommentar til innspillene	10
Høring og videre prosess	11
Beskrivelse av Kvernhusmarka naturreservat	13
Beskrivelse av Ubergfjellet naturreservat	13
Beskrivelse av Heptedalen naturreservat	13
Beskrivelse av Botnfjellet naturreservat	14
Beskrivelse av Vardeheia naturreservat – utvidelsesområdet	14
Forslag til verneforskrift for Kvernhusmarka naturreservat	15
Forslag til verneforskrift for Botnfjellet naturreservat	18
Forslag til verneforskrift for Ubergfjellet	21
Forslag til verneforskrift for Heptedalen naturreservat	24
Forslag til verneforskrift for Vardeheia naturreservat	27

Høring av verneplaner

Statsforvalteren i Agder sender med dette forslag til verneplan for Kvernhusmarka naturreservat i Risør kommune, Botnfjellet i Bygland kommune, Ubergfjellet i Vegårshei, utvidelse av Vardeheia i Åmli kommune og Heptedalen i Kristiansand kommune, på lokal og sentral høring. Verneplanene sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Statsforvalteren i Agder innen mandag 17 mai 2021.

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per januar 2020 er ca. 5 % av all skog, og av dette 3,8 % av den produktive skogen i Norge vernet, jf. tall fra NIBIO. Dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk "Evalueringen av skogvernet i Norge" (Framstad mfl. 2002). Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold. Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer: Frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet så vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensning, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Alle verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra grunneier(e).

Naturfaglige registreringer

Naturfaglige kvaliteter og verneverdier for tre av de foreslåtte naturreservatene er beskrevet i forbindelse med Miljødirektoratets kartleggingsprosjekt «Frivillig vern». Faktaark for de delene av utvidelsesområdet som er kartlagt er publisert i skogdatabasen NARIN (borchbio.no/narin/). Kvernhusmarka er naturtypekartlagt og har status som B-verdi.

For den foreslåtte utvidelsen av Vardeheia naturreservat ved Svartevatn og Håglitjønn er naturfaglige kvaliteter og verneverdier delvis beskrevet i forbindelse med Miljødirektoratets kartleggingsprosjekt «Frivillig vern». Faktaark for de delene av utvidelsesområdet som er kartlagt er publisert i skogdatabasen NARIN (borchbio.no/narin/). Dette fremgår av rapporter utarbeidet av Biofokus

Gangsei utvidelse 2011 ()* og *Kjesfjell – Vardeheia (**)*. Isolert sett scorer utvidelsesområdet som beskrevet i *Gangsei utvidelse 2011* høyt på urørthet, men utover dette får det tilbudte området lav score både på tilstand/gammelskogstrukturer, på forekomst av sjeldne/rike naturtyper og på verdier knyttet til arts mangfold. Lokaliteten bidrar heller ikke til oppfylling av prioriterte mangler i skogvernet i Agder. Området grenser imidlertid til eksisterende naturreservat (Vardeheia) og slik Statsforvalteren vurderer det, er det gode arronderingsmessige grunner til å inkludere dette arealet i reservatet. Det meste av tilbudsområdet kartlagt i *Kjesfjell – Vardeheia*, er allerede inkludert i de to eksisterende verneområdene Vardeheia naturreservat og Kjesfjell-Gaupenapen naturreservat som ligger nord-nordøst for Vardeheia. Ved å ta med det foreslått utvidelsesområdet ved Svartevatn og Håglitjønn, vil dette bidra til å inkludere et kjerneområde med gammel storvokst granskog på middels god bonitet i Vardeheia naturreservat.

De resterende delene av utvidelsesområdet som omfatter arealet fra eksisterende verneområde ved Simontoheia via Davidstjønn til Hestedalen og arealet ved Bjønndalen har ikke vært kartlagt. Statsforvalteren var på befaring sammen med grunneier i denne delen av utvidelsesområdet i august 2018. Slik statsforvalteren vurderer det, vil arealet tilføre eksisterende verneområde nye lokaliteter med naturlig gammel storvokst granskog med innslag av død ved og arealet vil gi en økt robusthet til eksisterende verneområde.

For nærmere beskrivelse av det foreslåtte verneområdet samt hovedinnholdet i de naturfaglige registreringene, viser vi til områdebeskrivelsen på slutten av høringsdokumentet.

Planstatus

Områdene som Statsforvalteren foreslår å verne er alle avsatt til LNF-formål i kommuneplanens arealdel for de ulike kommunene.

I den foreslåtte utvidelsen av Vardeheia naturreservat er de fradelte hyttetomtene som omfattes av verneforslaget inne i hensynssone hytteforbudssone i kommuneplanen. Statsforvalteren legger derfor til grunn at det ved et vern av området, ikke skal kunne legges til rette for oppføring av hytter på disse eiendommene.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. Statsforvalteren mener at naturreservat er den mest aktuelle verneformen for området som er tilbudt for vern. Området tilfredsstillende etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat. Verneformålet i det foreslåtte naturreservatet bygger på at det i størstedelen av området skal skje en fri utvikling. En fri utvikling innebærer at de naturlige økologiske prosessene i skogen skal kunne finne sted uforstyrret.

Hva medfører vernet

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling av skogen dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil på grunn av verneformålet få konsekvenser for bruken og hvilke aktiviteter som kan foregå i området. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking og lignende aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt. En del tiltak vil være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt

med verneformålet. For enkelte søknadspåliggende tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og fiske samt plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Statsforvalteren har utarbeidet et forslag til verneforskrift for hvert av verneområdene som nå legges ut til høring. Her er det forsøkt å gjøre tilpasninger i samsvar med de opplysningene vi har fått om brukerinteressene i områdene etter kunngjøring om oppstart av arbeidet med verneplanen. Nye forhold som blir kjent om det enkelte verneområde og uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften etter høringsperioden er utløpt. Det er derfor av stor betydning at både grunneiere og andre høringsinstanser kommer med innspill til den aktuelle verneforskriften. Mulighet for justering av verneforskriften må vurderes opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til verneforskriften(e)

Den aktuelle verneforskriften gir en nøyaktig oversikt over hva vernet innebærer med hensyn til hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdet. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriften.

Inngrep

Verneforskriften legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsene inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som hogst, grøfting, anlegging av nye skogsbilveier/traktorveier, uttak og oppfylling av masse, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i reservatene. Eksisterende bygninger kan vedlikeholdes til samme standard som på vernetidspunkt, men det legges ikke opp til oppgradering, gjenoppbygging eller standardheving. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt uten søknad om tillatelse. Anlegg viser her til eksisterende skogsbil- og traktorveier, kulturminner, stier med mer.

Gjennom verneprosessen vil Statsforvalteren vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil bli avmerket i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor ofte bort.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i de aktuelle reservatene. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i naturreservatet. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdsl til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning og bruk av hest og kjerre forbudt utenom på stier og veier som er markert på vernekartet.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatet til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatene. Verneforskriften har en spesifisert dispensasjonsbestemmelse i § 7 d) som viser til at tilretteleggingstiltak og bruk av reservatene for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter kan tillates etter søknad.

Gjennomføring av en ordinær befarings med en skoleklasse som ikke krever noe nærmere tilrettelegging vil ikke være søknadspiktig, jf. vurderingen over.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er en stor del av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg/hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det skal oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget kan benyttes for uttransport av storvilt dersom det er nødvendig.

Det vil også kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy i forbindelse med nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier som går gjennom det foreslåtte verneområdet. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates, men da etter godkjent søknad om dispensasjon fra vernereglene. Det samme gjelder i forbindelse med nødvendig motorferdsel ved gjennomføring av vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt.

I noen tilfeller kan det også åpnes for at eksisterende godkjente traktorveier som er tegnet inn i vernekartet kan benyttes til kjøring med traktor/ATV for uttransport av felt storvilt. Dette gjelder da kun på avmerket traktorvei og ikke i terrenget ellers. I terrenget innenfor naturreservatet vil det være mulig å benytte jernhest/elgtrekker eller lett terrenggående beltekjøretøy for å hente ut felt storvilt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. Det kan være tilfeller hvor det også må innhentes tillatelser etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i alle naturreservatene er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv i området. Områdene skal i størst mulig grad sikres fri utvikling uten inngrep. Gjennomføring av skjøtsel er derfor kun unntaksvis nødvendig for å oppfylle verneformålet. Det registrerte artsmangfoldet i de foreslåtte verneområdene er i hovedsak ikke knyttet opp mot kulturbetingete eller kulturbegunstigede naturtyper og skjøtselsbehovet vurderes derfor totalt sett som relativt lite. For å opprettholde verneverdiene kan det være nødvendig å gjennomføre skjøtsel, eksempelvis uttak av fremmede treslag, og det åpnes derfor også for dette i verneforskriften. I Botnfjellet naturreservat er det innslag av storvokst trolig plantet lerk, som er et fremmed treslag. Statsforvalteren ser for seg at disse tas ut etter vernet er vedtatt.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av områdene som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil grensene bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp tavler med utfyllende informasjon om naturverdier og avgrensning av områdene. Det vil bli opprettet oppsynsordninger for verneområdene.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Statsforvalteren påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Statsforvalteren understreker også at det skal svært mye til for å gi dispensasjon etter denne bestemmelsen, og at denne i første rekke skal fange opp situasjoner som en ikke har tatt stilling til ved vernetidspunkt.

Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår imidlertid nå, en prosess der kommunene blir forespurt om de ønsker forvaltningsmyndigheten over blant annet naturreservater innen kommunens grenser. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for de aktuelle naturreservatene vil bli endelig bestemt av Miljødirektoratet etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen med frivillig vern av skog innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne før vernesaken sendes på høring. De foreslåtte utvidelsesområdene har ikke blitt taksert. Kvernhusmarka er befart av skogsakskyndige, representant for AT-skog og Statsforvalteren. Det planlegges for takstbefaring på de resterende områder skal kunne gjennomføres i løpet vinteren/våren 2021. Forslag til avtaler om frivillig vern, vil deretter bli utarbeidet og sendt til grunneierne. Når erstatningssummen er avtalt, vil denne bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Oppstart av verneprosess

Fylkesmannen i Agder meldte oppstart av verneprosessen for Kvernhusmarka, Botnfjellet, Ubergfjellet og Heptedalen naturreservater den 30.11.2020. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til

grunneierne og øvrige direkte berørte parter, deriblant Kristiansand kommune, Vegårshei kommune, Bygland kommune og Risør kommune, Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Agderposten, Setesdølen og Fædrelandsvennen.

Fylkesmannen i Agder meldte oppstart av verneprosessen for utvidelse av Vardeheia naturreservat den 01.02.2019 og igjen 06.05.2019 på grunn av en feil i vernekartet. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til grunneierne og øvrige direkte berørte parter, deriblant Åmli kommune, Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Agderposten, Setesdølen og Fædrelandsvennen.

Det kom totalt inn tolv innspill til oppstartsmeldingene. En sammenfatning av hovedinnholdet i innspillene og Statsforvalterens vurdering av innspillene følger nedenfor.

Endringer etter oppstartsmelding

Det har vært en mindre endring av grensen i Botnfjell naturreservat, da en skogbestand ble delt i to, hele bestanden er nå tatt med i vernet.

En mindre grensejustering er gjort i den sørlige delen av Ubergfjell naturreservat. Deler av en traktorvei inn til Ubergdalen er blitt med innenfor verneområdet. Utvidelsen er gjort for å få med hele bestanden av edelløvsskog som var interessant.

Det er etter oppstartsmeldingen gjort noen endringer i vernekartet på utvidelsen av Vardeheia naturreservat. Følgende fem endringer i vernegrensen er foretatt i samråd med Statsforvalterens landbruksavdeling ut fra avveginger mellom viktige skognæringsinteresser og verneverdier, jf. også Granavoll-erklæringen (jf. også avsnitt under): Et areal nederst ved Teinebekken på ca. 400 dekar er tatt ut på grunn av tilgjengelighet for hogst og mangel på verneverdier. Et areal lengst nord er tatt ut for å sikre nødvendig tilgang til bakenforliggende produksjonsarealer. Nord for Håglitjønn i det foreslåtte utvidelsesområdet, er det inkludert noe areal fordi grunneier her mister tilgangen til dette skogarealet som følge av at det også er foreslått vern av areal nord for Bjønndalen. Et areal på ca. 35 dekar langt Bogenveien er ikke med i vernet på grunn av allerede oppgradert og statsstøttet skogsbilvei. Tre hyttetomter ved Hågelitjønn er tatt ut av foreslått verneområde. Et mindre areal er tatt ut ved en hyttetomt pga. opparbeidelse av areal som skytebane. Traktorveiene i Bjønndalen og nord for Davidstjønn er tegnet inn i vernekartet. Snøscooterløyper til aktuelle hytter er også anvist på kartet. Verneforskriften er også justert, og det er tatt inn en bestemmelse som åpner for at de to eksisterende traktorveiene kan benyttes i forbindelse med uttransport av felt storvilt.

Sammendrag av innkomne innspill

Språkrådet hadde ingen kommentarer

Norges Jeger og fisk i Aust-Agder er positive til vern av områdene.

Statens vegvesen kommenterte at utvidelsen av Vardeheia ikke må være til hinder for drift og vedlikehold og eventuelle justering/utvidelse av fylkesvei 271. Vernegrensen bør følge byggegrensen langs veien.

Agder Energi hadde ingen merknader

Agder fylkeskommune er positive til opprettelse av alle verneområdene og nevner at vernet bidrar til FN sine bærekraftsmål punkt 5 om å beskytte bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning og stanse tap av artsmangfold.

Bygland kommune nevner at det er ulikt verneareal i verneforskriften for Botnfjellet naturreservat (1092 daa) og i følgebrevet (1781 daa). Kommunen ber om en oversikt over produktivt vernet areal i Bygland kommune. En god del av arealet ligger bratt og lite tilgjengelig til og er bundet opp av MiS-figurer. Nord for Revsnes går nå 22 kV linje ned til Byglandsfjorden. Dette gjør at arealet nord for dette punktet er lettere tilgjengelig for tømmeravvikling. Videre har området en god del lette traktorveger som er bygd for å ta ut tømmer med lettere skogsutstyr. I tillegg til at det har blitt tatt ut tømmer i området i nyere tid. Bygland kommune stiller spørsmål til at produktiv granskog ned mot rv. 9 skal vernes. Arealet bidra til lokal og miljømessig næringsutvikling. Det er vanskelig å se hvor vernegrensen nære vernegrensen er. Det er lite fremsynt å verne helt ned til rv. 9 med hensyn til behovet for rassikring eller endring i vegtrase, selv om vegstandarden er bra i dag. Statsforvalteren bør gå i dialog med Statens vegvesen om dette. Skogfaglig spiller kommunen inn at areal som ligger nært mot vei og ikke har særskilt verneverdig eller MiS registreringer ikke bør vernes. Her er det store tømmerverdier og ressurs for eiendommen og lokalt næringsliv som Bygland sag.

Området som ønskes vernet er et viktig turområde for de som bor på Byglandsfjord og besøkende på reiselivsdestinasjonene Revsnes og Neset camping. I verneforskriften er det åpnet for å etablere nye stier og vedlikeholde de eksisterende stier etter søknad. Bygland kommunen arbeider med en sti- og løypeplan og vil gjerne at Statsforvalteren i Agder registrerer alle stier og traktorveier som er i området i dag, slik at det ikke er tvil om hvilke stier som er i dag og om de kan ryddes uten søknad. Dette vil være til fordels for grunneiere og reiselivsnæringen.

Vegårshei kommune er positive til vernet av Ubergfjellet naturreservat og peker på at området har mange verdifulle og spennende naturverdier i kombinasjon med liten næringsinteresse for skogbruket. Arronderingen er også god. Vegårshei kommune ønsker at det kommer frem at vanlig ferdsel som er varsom og tar hensyn til verdiene er tillatt.

Kristiansand kommune har ingen merknader til meldingen om oppstart på Heptedalen naturreservat og spiller inn at området ligger i LNF-område i kommuneplanen.

Trygve Kongsvold Larssen eier av hytte ved Bjørnevatn. Det var i alle år en naturlig sti ned det vi kaller Bjørndalen/Hyttetleiv, som var og er den naturlige adkomsten til min og andres hytter. I 1996 foretok grunneier Gunnar Oland hogst av dalen. Den gamle stien ble borte, og vi tok i bruk den nye tømmerlepa i dalen. Dalen har i de 23 årene som er gått, grodd igjen av stort sett ung bjørkeskog. Dette har medført at stien til stadighet gror igjen. Jeg har med Olands tillatelse, ryddet stien ved behov, for at det skal være en fin hensiktsmessig vei å gå. Avstanden er ca. 800 meter fra Bogenvegen til tomtene rundt Bjørnevatn. Videre har vi tid om annet fått scootertransport av utstyr om vinteren, av lokale folk med løyve.

Laila Baas eier av tre hytter inne på Hovet. Vinterstid har vi parkering ved Homdroms Fugletjønn, da Bogenveien ikke blir brøyta. Sommerstid har vi parkering ved Lauvskarsmyrane, på Gunnar Oland sin eiendom. Viser til trasé tegnet inn på kart. Denne traséen er brukt både sommerstid til fots, og vinterstid på ski/snoscooter. Vi får lov av grunneier, Gunnar Oland, å rydde denne traséen for bruk både vinter og sommer.

Åmli kommune kommentere at de naturfaglige registreringene kun dekker deler av området for utvidelsen av Vardeheia naturreservat som er tilbudt for vern og at noe av det andre ikke har vært valgt ut gjennom MiS-registrering.

På teigen nærmest fylkesveien er andelen gammel skog mindre enn 1/3. I 2003 ble det bygget en skogsbilvei på 550 meter fra Årdalen inn mot avgrensningen av området ved Jorunsberg, ved veiens endepunkt ble det dyrket opp et areal som ligger tett inntil det foreslått vernet. I sin tid var Bogenvegen et av de største veiprosjektene i hele fylket, i alt ble ca. 20 km bygget omkring 1980. Tiden er inne for ombygging/oppgradering, men båndlegging av areal i dekningsområdet vil redusere evnen og viljen til å ta slike løft. I regjeringserklæringa frå Granavollen skal frivillig vern på privat grunn gjennomføres slik at det får minst mulig konsekvenser for avvirkning og skognæringens bidrag til det grønne skiftet.

Bortsett fra teigen sør for Sletthei er den planlagte utvidingen innenfor veinære område og tilrettelagt for fremtidens skogbruk. Vi er i ferd med å nærme oss nivået på 10 % vern i Åmli. I tilfelle det skal vernes mer skog i Åmli bør en sikte seg inn mot område med liten konfliktgrad i høve til skogbruk sett i et samfunnsmessig perspektiv og som har miljøverdier som bidrar til at oppfylle målet.

Statsforvalterens kommentar til innspillene

Statsforvalteren har ingen kommentarer til Kristiansand kommunen, Språkrådet, NJFF, Agder Energi og Agder fylkeskommune sine innspill som ingen merknader eller er positive.

Vegårshei kommune: Det er i verneområdet åpent for at alle kan ferdes varsomt og hensynsfullt til fots i forhold til verneverdiene. I forskriften står ikke dette spesifikt, da verneforskriften ikke regulerer varsom ferdsel til fots.

Bygland kommune: Det ble beklageligvis opplyst to ulike areal i oppstartsmeldingen, det er 1781 da som er det riktige arealet. Statsforvalteren sender over en oversikt over produktivt vernet skog i Bygland til kommunen på en egen epost. Med hensyn til dialog med Staten Vegvesen får Statens Vegvesen på lik linje med andre tilsendt oppstart og høringen av verneprosessen og Statsforvalteren har en god dialog med disse når det kommer innspill. Se også innspillet fra Statens Vegvesen. Innspillet om vernegrensen skal Statsforvalteren ta med seg til grunneiere og ved en befaring se nærmere på. Statsforvalteren tar gjerne en dialog med Bygland kommune om stinettet i området, det er positivt med en slik plan og tilrettelegging for opplevelser og god helse. Vi går igjennom sti og traktor-nettet med grunneier ved befaring og velger ut hvilke som er relevante å ha med i verneområdet.

Statens vegvesen: Statsforvalteren i Agder har tatt ut det aktuelle arealet som grenser til fylkesveien og innspillet er derfor innarbeidet i verneforslaget som nå er lagt ut til høring.

Laila Baas: Stien som dere hytteeiere bruker til hyttene på Hovet er tegnet inn på vernekartet og det er lagt inn i verneforskriften at stien kan ryddes og holdes åpen slik den var ved vernetidspunktet. Ryddingen skal foregå på barmark. Dette skyldes at Statsforvalteren ikke ønsker å åpne for rydding av skuterløype uten søknad. I verneforskriften er det lagt inn i § 7 bokstav j, at rydding av skuterløype kan søkes om og gis etter søknad om dispensasjon.

Trygve Kongsvold Larssen: Stien som dere hytteeiere bruker til hyttene ved Bjønnvannet er tegnet inn på vernekartet og det er lagt inn i verneforskriften at stien kan ryddes og holdes åpen slik den var ved vernetidspunktet. Ryddingen skal foregå på barmark.

Åmli kommune: Statsforvalteren har valgt å fortsette prosessen med utvidelse av Vardeheia naturreservat som startet i 2016. Åmli kommune har rett i at områdene er blitt kartlagt i ulike år og ved ulike kartlegginger samt at noe av arealet ikke er kartlagt.

Området som ble kartlagt i 2011 ble kalt *Gangsei utvidelse* og i rapporten fra Biofokus som ble laget på oppdrag fra Miljødirektoratet i forbindelse med frivillig vern av skog fikk området 1 (en) stjerne. Området får lav score, men samtidig grenser området til eksisterende reservat (Vardeheia). Slik Statsforvalteren vurderer det, er det gode arronderingsmessige grunner til å inkludere dette arealet i en utvidelse av eksisterende reservat.

Området ved Håglitjønn ble kartlagt i forbindelse med kartlegging av *Kjesfjell – Vardeheia* i 2006. Ved å ta med foreslått utvidelsesområde ved Svartevatn og Håglitjønn, vil dette bidra til å inkludere et kjerneområde med gammel storvokst og hogstmoden granskog på middels god bonitet i verneområdet.

Området ved Bjønndalen inneholder gammel hogstmoden granskog, med stor andel av storvokste trær og død ved. Statsforvalteren var på befaring i området i 2018 sammen med grunneier, og det er på bakgrunn av dette at området foreslås som en utvidelse av eksisterende reservat.

Statsforvalteren har valgt å ta ut teigen som ligger nærmest fylkesveien. Dette gjøres ut fra avveininger mellom viktige skognæringsinteresser og verneverdier, i samråd med Statsforvalterens landbruksavdeling og etter innspill fra Åmli kommune. Vurderingene er også i tråd med regjeringens styringssignaler i Granavoll-erklæringen, som sier følgende:

- *Verne 10 prosent av skogen gjennom privat frivillig vern og vern av offentlig eide skogarealer. Vernet skal gjennomføres på en slik måte at det får minst mulige konsekvenser for avvirkingen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet.*

Statsforvalteren har vurdert at ingen store verneverdier vil gå tapt når dette område tas ut, og anser det som rimelig at samfunnets skogbruksinteresse i denne teigen hensyntas foran ønsket om frivillig vern av skog.

Åmli kommune kommenterer at ved et vern av arealer innen dekningsområdet til veien, så vil viljen til oppgradering svekkes. Statsforvalteren har drøftet denne problemstillingen med landbruksavdelingen hos Statsforvalteren og resultatet av drøftingen har blitt at grensene som er vist i høringsutkastet har tatt hensyn til dekningsarealet til Bogenveien. Eiendommen med gnr/bnr. 25/1 har ikke vært med i grunnlaget for støtte til Bogenveien. Grensen er lagt i bekken fra Homdrom Fugletjønn og i eiendomsgrensen til eiendommen som er tilbudt for vern. Arealet helt ned til veien er ikke med i vernet. Arealet som er tatt med for vern er i hovedsak gammel skog med verneverdi eller potensiale for innen en rimelig tidshorisont å utvikle verneverdier. Arealet som videre er inkludert i verneforslaget er dominert av uproduktiv skog, med svært begrenset verdi for skognæringen. På eiendommen gnr/bnr. 25/397 er grensen trukket utenom arealer med produktiv skog. Arealet som er inkludert i verneforslaget er også her dominert av uproduktiv skog og gammel granskog med stort innslag av stående og liggende død ved, som har verneverdi og potensiale til å utvikle verneverdier.

Høring og videre prosess

Formålet med høringen er å få fram mulige konflikter knyttet til ulike interesser som kan bli påvirket av verneplanen. Statsforvalteren ønsker spesielt innspill fra grunneiere på bestemmelser i verneforskriftene som gjelder motorferdsel, stier som er i bruk, eksisterende bygninger (for eksempel hytter, uthus, høyløer, gamle sommerfjøs e.l.) som bør merkes av på vernekartet. Etter høringen vil høringsuttalelsene bli vurdert opp mot konfliktgrad og mulige løsninger for området. Statsforvalteren vil så sende sin tilråding om vern av området til Miljødirektoratet, inkludert en oppsummering av høringsuttalelsene og forslag til eventuelle endringer. Basert på etterfølgende anbefaling fra

Miljødirektoratet vil deretter Klima og miljødepartementet legge planen fram for regjeringen som avgjør endelig utfall av verneforslaget.

Beskrivelse av Kvernhusmarka naturreservat

Området ligger i halvøya Kvernhusmarka ved Dalsvann i Risør kommune. Området er dominert av eik-lindeskog av vekslende rikhet. Flekkvis er det rik amfibolitt-eik-lindeskogs med mye blåveis og fingerstarr, samt hengeaks, skogfiol, knollerteknapp, gjerdevikke og stedvis en del skogsvingel og noe myske. Svake fuktsig med sanikel. Videre forekommer noe blåbæreikeskog, samt noe røsslyngfuruskog. Mye av skogen står på grunne svaberg. I sør er de to øvre, mest markerte ryggene dominert av lind i bergsprekker. Ellers er det en tett blanding av eik og lind, samt en del osp og noe spisslønn, ask og hassel. Det er mest eik og noe furu på knausene nedover mot sjøen.

Sprekkedalen i vest har grove blokker og en blanding av lind, ask, alm, spisslønn og gran, med lite og relativt fattig vegetasjon omkring blokkene. Ryggen i nordvest er helt lauvdominert, med mest lind, eik og osp. Skogen er relativt ung/småvokst, men noen eldre eiker forekommer og osp i alle aldre, inkludert en del ospelæger. Også noe gran og granlæger. I det nordlige området er det partier med mye død ved (inkl. flere lindelæger) og eldre eik.

Området har en artsrik karplanteflora med innslag av edellauvskogsarter som skogsvingel, myske og sanikel. Det ble registrert én rødlistet sopp (svartnende trompetsopp *Craterellus melanoxeros* NT). Enkelte gamle eiketrær har et potensial både for rødlistede insekter, sopp og lav. Lungeneversamfunnet er relativt svakt utviklet, men lungenever observert.

Samlet sett vurderes lokaliteten til B-verdi og vil kunne bidra med middel til høy oppfyllelse for mangler i skogvernet.

Beskrivelse av Ubergfjellet naturreservat

Området ligger ved Ubergmoen i Vegårsheia kommune i Agder og omfatter 326 daa. Verneforslaget er godt arrondert som et hel fjell med tilhørende lisider i alle retninger. Lisidene er stedvis bratte med stup og bergvegger og slakest i nord. Det er en stor andel eikedominert skog, og eldre edelløvskog dominerer i lisidene og på sørlige deler av topplatået. De nordre delene av topplatået har mer gran, og generelt yngre skog med lite dødved. Det er variert treslags sammensetting med eik, lind, osp, furu og gran som dominerende, men innslag av andre løvtrær, både edelløv og borealt finnes. Bærlyngskog dominerer, men det er rikere skogtyper i flere av lisidene. Flere av lisidene har også spesielle kvaliteter som gamle edelløvtrær, dødved av eik og hule eiker.

Det er registrert fire kjerneområder med gammel/rik edelløvskog. Det er registrert en god del vedlevende sopp knyttet til eik, hvorav tre er rødlistearter, og det er potensial for ytterligere rødlistearter knyttet til gamle edelløvtrær og død ved, fremfor alt insekter.- Det er også epifyttflora av lav og lokalt rik lågurtflora slik som den rødlistede sørlandsvikke (NT).

Samlet vurderes verneforslaget å inneha naturkvaliteter tilsvarende regional verdi to stjerner (**). Verneforslaget inneholder over 60 daa med mangelnaturtyper, slik som gammel eikeskog og rik edelløvskog, hvilket gir høy oppfyllelse for mangelnaturtyper i mangelanalysen for skogvern.

Beskrivelse av Heptedalen naturreservat

Området ligger ved vest for Trælevannet ved Døynestøl i Kristiansand kommune og av 388 dekar som ble meldt inn er 341 dekar funnet verneverdig. Området har høy mangeloppfyllelse på temaet mangelnaturtyper og området er dominert av gammelskog dvs. hogstklasse 5.- Området scorer middels høyt på mange av de mest sentrale verneverdiparametrene, men lavt på "størrelse" og

”rikhet”. Dødvadkontinuiteten ligger mellom lav og middels høy score. Områdets største naturverdier knytter seg til det samlet sett relativt store arealet med ganske gammel eikeblandingskog. Det er positivt at området er variert og i stor grad består av gammelskog, samt har nærhet til vann/våtmark og er rimelig vel-arrondert. Området skiller seg tydelig positivt ut fra omgivelsene, og vurderes på denne bakgrunn som (i nedre sjikt av) regionalt verneverdig (**).

Ingen kjerneområder/ naturtypelokaliteter ble kartlagt, men mye av den eikedominerte skogen har kvaliteter som tilsier at denne kunne vært avgrenset som viktig naturtype etter DN-håndbok 13. Deler av eikeskogen har også trekk som viser at det er snakk om lågurt-eikeskog (rødlistet som lågurtedelløvsog – VU). Flere moderat krevende arter er påvist, de fleste av disse er tilknyttet eik. Det er ellers potential for (litt) krevende jordboende sopp. Tre rødlistearter er påvist (*Porpidia hydrophila*, kastanjelundlav og ruteskorpe).

Beskrivelse av Botnfjellet naturreservat

Området ligger nord for Byglandsfjord i Bygland kommune og strekker seg fra Revnes til Neset/Liaråsen. I området ligger det en A-lokalitet med rik edelløvsog. Denne inneholder en god del alm-lindeskog og det er forholdsvis mye gamle edelløvtrær, inkludert alm på 250-350 år. Mye av dette kan høre til en rødlistet naturtype: «frisk rik edelløvsog». De høyereliggende partier er dominert av furu og i sør er det et stort parti med grandominert skog. Ellers er det betydelig forekomst av både alm, bjørk, einer, eik, hassel, hegg, lind, osp, rogn, selje og spisslønn. Skogen variere mye i struktur og alder.

Innenfor A-lokaliteten er det påvist mange moderat til temmelig krevende arter, både tilknyttet rik bakke, gamle edelløvtrær og død ved. Det er også rike Lobarion-samfunn og det er registrert 19 rødlistearter innenfor det verneverdige område.

I en samlet verne vurdering er det lagt vekt på at kjerneområdet er forholdsvis stort og har høy verneverdi, begrensningen for verdivurderingen er at forlaget for verneområde ikke inneholder flere kjerneområder og at totalarealet er lite. Området vil i middelsgrad kunne bidra til inndekking av mangler i skogvernet og vurderes til regionalt verneverdig (**).

Beskrivelse av Vardeheia naturreservat – utvidelsesområdet

Utvidelsen av Vardeheia består av flere ulike områder. Området ved Simontoheia via Davidstjønn til Hestedalen er preget av røsslyngfurusog med innslag av fuktige blåtopp-furusog. I den sørvendte lia av Ekornlia er det innslag av osp, bjørk og litt eik. I bakkant av Krofjellet er det en forekomst av svært gammel osp, samt ospelæger. Granskog forekommer langs bekkedalen. Området er heilandskap, men får høy score på mangel på (nyere) inngrep og vil bidra til et større verneområde.

Utvidelsesområdet ved Svartevatn og Håglitjønn, vil bidra til å inkludere et kjerneområde med gammel storvokst granskog på middels god bonitet og med innslag av liggende og stående død ved.

Området ved Bjønndalen består av skrin bjørkesog og et større område naturlig gammel storvokst granskog med innslag av død ved. Utvidelsen vil gi en samlet større robusthet til eksisterende naturreservat og to områder med naturlig granskog vil bli inkludert i naturreservatet.

Forslag til verneforskrift for Kvernhusmarka naturreservat

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type rik edelløvskog som har særskilt betydning for biologisk mangfold.

Området domineres av rik eik-lindeskog og enkelte partier med rik amfibolitt-eik-lindeskog med rik bakke vegetasjon. Arter som hengeaks, knollerteknapp, skogfiol, gjerdevikke og skogsvingel og noe myske er registrert.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Risør kommune: 45/19.

Naturreservatet dekker et totalareal på 146 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [*dato*]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Risør kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. Vedlikehold av eksisterende stier i henhold til standard på vernetidspunktet.
- e. Beiting.
- f. Utsetting av saltsteiner.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier og stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- c. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd b.
- d. Hogst av etablerte plantefelt.
- e. Merking og rydding av nye stier.
- f. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- g. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- h. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- i. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7d, g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det [*kan*] utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forslag til verneforskrift for Botnfjellet naturreservat

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type rik edelløvskog som har særskilt betydning for biologisk mangfold.

Området inneholder frisk rik edelløvskog med rik bakkevegetasjon, gamle edelløvtrær og elementer av død ved. Alm-lindeskog er dominerende i ulike partier.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Bygland kommune: 68/1, 69/1,3,4 og 7.

Naturreservatet dekker et totalareal på 1787 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Bygland kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- f. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- g. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- h. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- i. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- j. Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- g. Sanking av bær og matsopp.
- h. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- i. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- j. Vedlikehold av eksisterende stier i henhold til standard på vernetidspunktet.
- k. Beiting.
- l. Utsetting av saltsteiner.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- c. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- d. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier og stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- d. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- e. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- f. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- j. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- k. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- l. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd b.
- m. Hogst av etablerte plantefelt.
- n. Merking og rydding av nye stier.
- o. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- p. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- q. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- r. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7d, g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det [*kan*] utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikraftredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forslag til verneforskrift for Ubergfjellet

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type rik edelløvskog som har særskilt betydning for biologisk mangfold.

Området inneholder rik edelløvskog, med en stor del andel eikedominert skog. Lisiderne er preget av eldre edelløvskog med både død ved og huleeiker.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Vegårshei kommune: 48/32 og 33.

Naturreservatet dekker et totalareal på 333 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Vegårshei kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. Vedlikehold av eksisterende stier og traktorvei i henhold til standard på vernetidspunktet.
- e. Beiting.
- f. Utsetting av saltsteiner.
- g. Uttak av trær som står i fare for å falle over traktorveien eller er falt.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier og stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- c. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd b.
- d. Hogst av etablerte plantefelt.
- e. Merking og rydding av nye stier.
- f. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- g. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- h. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- i. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7d, g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det [kan] utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forslag til verneforskrift for Heptedalen naturreservat

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type gammel eikeskog som har særskilt betydning for biologisk mangfold.

Området inneholder gammel eikeskog med innslag av lågurt-eikeskog og bærlyng-lågurtskog. Eik og furu dominerer tresjiktet eller forekommer bjørk, einer, gran og osp.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Kristiansand kommune: 517/1, 3.

Naturreservatet dekker et totalareal på 384 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Kristiansand kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
 - a. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
 - b. Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. Vedlikehold av eksisterende stier i henhold til standard på vernetidspunktet.
- e. Beiting.

- f. Utsetting av saltsteiner.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- c. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- d. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier og stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- c. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd b.
- d. Hogst av etablerte plantefelt.
- e. Merking og rydding av nye stier.
- f. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- g. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- h. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- i. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7d, g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det [*kan*] utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forslag til verneforskrift for Vardeheia naturreservat

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av en stor og variert forekomst av lavereliggende boreonemoral-sørboreal edelauvskog og rik blandingsskog med blant annet hele eiker.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnet.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Åmli kommune: 25/1, 2, 6, 7, 8, 9, 28, 29, 397, 27/1, 2, 28/1, 2, 3, 7 og 36/5.

Naturreservatet dekker et totalareal på 26532 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [*dato*]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åmli kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser

- c. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- d. dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- e. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., [*opplag av båter*], framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende
- f. bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- g. sanking av bær og matsopp
- h. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- i. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- j. vedlikehold av eksisterende bygninger, veier, stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet
- k. beiting

- l. utsetting av saltsteiner
- m. bålrensing med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldene lovverk
- n. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- o. Slått, samt rydding av kratt og skogoppslag på slåttevoll på totalt ca. 5 dekar rundt støylen «Knutsknattebua»
- p. Rydding av risikotrær rundt hytta på gnr/bnr. 25/1

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel

- e. motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy
- f. sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier og stier

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- d. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- e. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget
- f. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- j. istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- k. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- l. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- m. hogst av etablerte plantefelt
- n. merking og rydding av nye stier
- o. avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- p. oppsetting og vedlikehold av gjerder i forbindelse med beiting
- q. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd
- r. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, f, i og j og § 7 bokstav a, b, d og g.
- s. bruk av kløvhest

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift om vern av Vardeheia naturreservat, Åmli kommune, Aust-Agder. FOR-2017-12-15-2055.